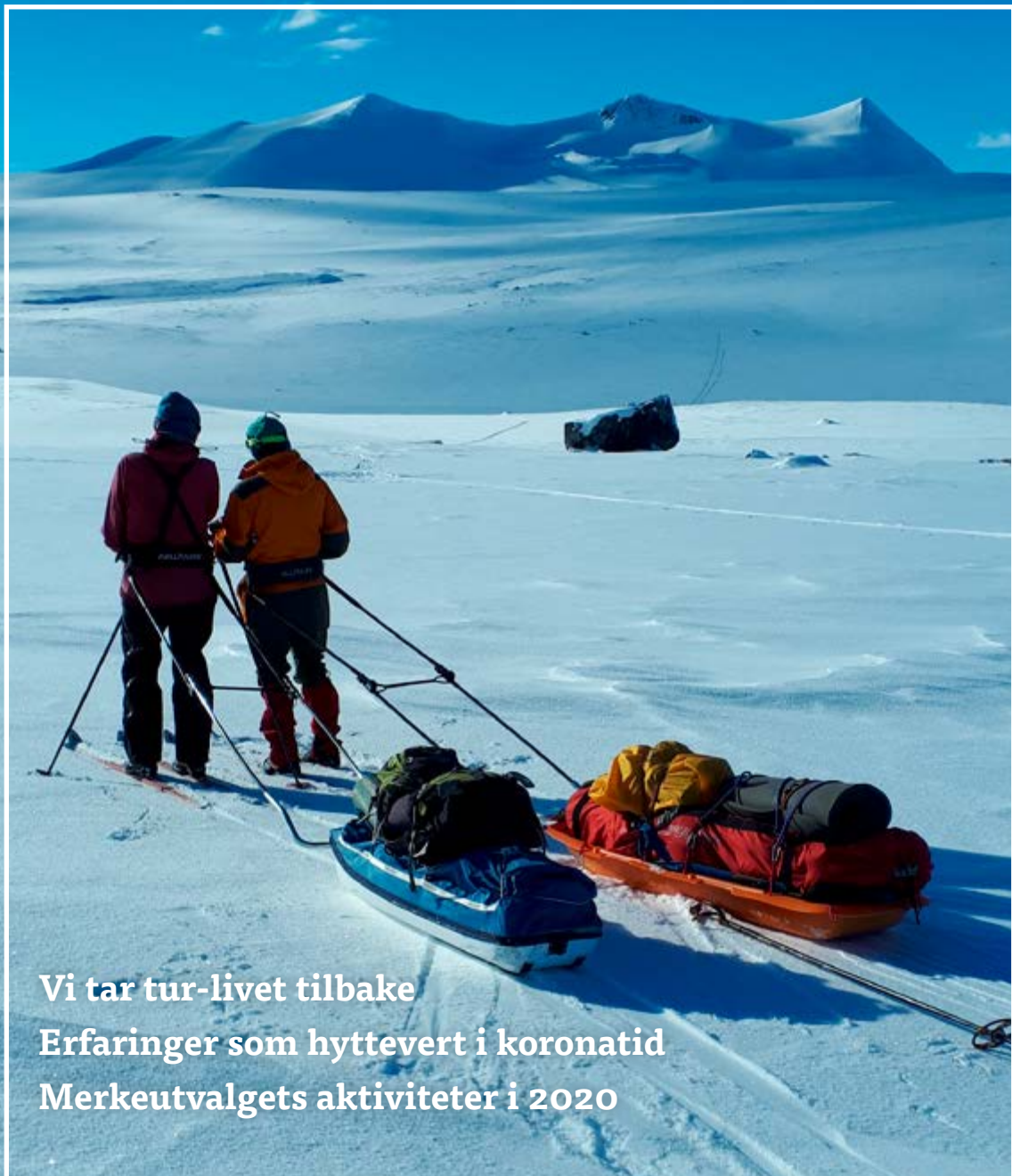

Fjellvåken

Medlemsavis for Troms Turlag • nr. 1 - 2021 - 43. årgang

Vi tar tur-livet tilbake
Erfaringer som hyttevert i koronatid
Merkeutvalgets aktiviteter i 2020

Naturopplevelser for livet

Troms Turlag

Vi tar tur-livet tilbake

Tekst: Arnulf Sørum

Når dette skrives er de første vaksinene satt i Norge. Et viktig steg i jobben med å ta tilbake et mer normalt liv og et mer normalt turliv.

I den verste koronatida har vi i Troms Turlag lagt oss på en streng linje. I dialog med lokale smittevernmyndigheter har vi valgt å gå forsiktig fram. Det at mange av våre hytter ligger mot grensen til Finland og Sverige har vært et av argumentene for å være restriktive. I tillegg forholder vi oss til en streng smitteverninstruks fra DNT sentralt. Vi har vurdert det slik at vi ikke kunne pålegge våre frivillige hyttetilsyn større byrde enn de har i dag, med enda flere tilsynsturer til hytta. Det er svært lang innmarsj til flere av hyttene. Derfor har vi landet på at det kun har vært mulig å forhåndsbooke i helgene. Bare halvparten av sengene kan bookes, og det har vært manuell booking der man må ta kontakt med Troms Turlag på mail.

Vi ser utover høsten 2020 at mange familier og vennegrupper har booket hele kapasiteten på de enkelte hyttene. Det toppet seg i nyttårshelga da hyttene var meget godt besøkt. Det blir jo en helt ny måte å bruke ei turlagshytte på. Noen kan like denne måten å «okkupere» hele hytta på, mens andre synes at det mangler noe. Jeg antar at dere, som meg, alltid opplever at de man møter på fjellet er trivelige folk som blir en del av turopplevelsen. Det å møte likesinnede til fjells er alltid en bonus. Når det ikke er tillatt med dagsbesøk, alle må forhåndsbooke og at man ikke kan gå fra hytte til hytte, så mister man noe. Men man får noe annet. Det kan jo være greit å oppleve at man lik-

som får sin egen hytte i fjellheimen, men vi savner normalen.

Så lenge myndighetene pålegger oss å holde en meters avstand til de som ikke tilhører samme husstand/kohort, så har vi kun anledning å bruke halvparten av sengene på hyttene. Mange av hyttene har for liten plass på kjøkken og i oppholdsrom til å overholde denne avstanden, og gjestene må selv passe på å holde avstand. Gjестene fordeler seg selv på rommene etter husstand/kohort så lenge en-metersregelen gjelder. Det hviler også et stort ansvar på hver enkelt for å sørge for at reglene overholdes, at man er nøye håndhygiene og klarer å holde avstand. Og vi tar det som en selvfølge at man ikke legger ut på hyttetur om man ikke kjenner seg helt frisk.

I en overgangsperiode er alle våre hytter låst med egne kodelåser. Når man bestiller får man bekreftelse på at bestillingen er registrert. Noen dager før man skal på tur får man tilsendt koden til låsen på hytta. Kodene endres med ujevne mellomrom. Man må fortsatt alltid ha med DNT-nøkkel når man overnatter på hyttene våre. Uthuset er som regel låst med DNT-lås, og uthuset fungerer inntil videre også som nødalternativ. Trenger man ly for vinden kan man i en nødsituasjon låse seg inn i uthuset med DNT-nøkkel.

Nettbooking av seng på turlagshyttene

Troms Turlag har gått over til nettbooking. Det blir en ny måte å tenke på når man skal på tur.

Jeg forventer at de fleste som planlegger tur vil bestille på forhånd og på den måten kunne reservere en seng. Vi har satt oppmøtefrist til kl 21. Kommer man til hytta etter kl 21 har man mistet sin sengereserva-

sjon, men man kan selvfølgelig bruke sengen om ingen andre har tatt den, eller man kan ligge i annen ledig seng eller på ekstra madrass.

Stort sett er det plass på hyttene våre. Jeg har vandret på våre hytter i mange år og aldri opplevd at det ikke er soveplass på hytta. Det samme vil gjelde når vi nå innfører nettbooking. Selv om man velger å ikke booke på forhånd, vil man kunne gå på gammelmåten, og man vil finne overnattingsplass.

Særlig tenker jeg på barnefamilier som vil kjenne trygghet i å kunne sikre sengeplass for hele familien. Selv på de bynære hyttene, som er mye besøkt, er det en stor trygghet å vite at man har seng når man kommer fram.

Uavhengig av korona blir det nettbooking på alle våre 36 overnattingshytter i løpet av vinteren 2021.

Flere turlag, også i Nord-Norge, har allerede innført nettbooking, og erfaringene er utstrakt positive.

Vi har brukt det siste året på å merke alle soverom og senger slik at alt er klart til nettbooking, slik at du kan reservere favorittsenga. Gå inn på Ut.no eller via våre nettsider og sjekk om det er ledig kapasitet. Bestill i god tid før du skal på tur.

Bookingsystemet er fleksibelt slik at du kan bruke din forhåndsbetalte booking enten tre dager før eller fem dager etter om planene blir endret. Du får også tilbake alle pengene om du avbestiller seks dager før. Avbestilling mindre enn fem dager før gir ingen refusjon. Minst en i turfølget må være medlem i turlaget.

God tur!

Foto: Jorunn Nygård

Hvor var du da Brå brakk staven?

*Spørsmålet etter 2020 kan være:
«Hvor var du da Norge stengte?»*

Tekst og foto: Ellen Marie Ingulfsvann

Det kjente spørsmålet: «Hvor var du da Brå brakk staven»? ble først stillt av Dagbladet åtte år etter VM-stafetten i 1982. Jeg tenkte å stille spørsmålet: «Hvor var du da Norge stengte?» vel åtte mnd etter stengingen. Spørsmålet er basert på en nasjonal hendelse, men kan også stilles på verdensbasis. Vi holder oss derimot i Norge og mer spesifikt i Troms.

Mitt svar er at jeg var i indre Troms på skitur fra 9-12. mars sammen med to venninner. Heldige oss! Kunne vel ikke vært et bedre sted. Tenk å kunne gå fra mellom Dividalshytta og Vuoma midt i uka. Et eventyr som blant annet var mulig fordi vi er pensjonister og glad i turlivet. Det skal også sies at vær- og snø-forholdene hadde begren-

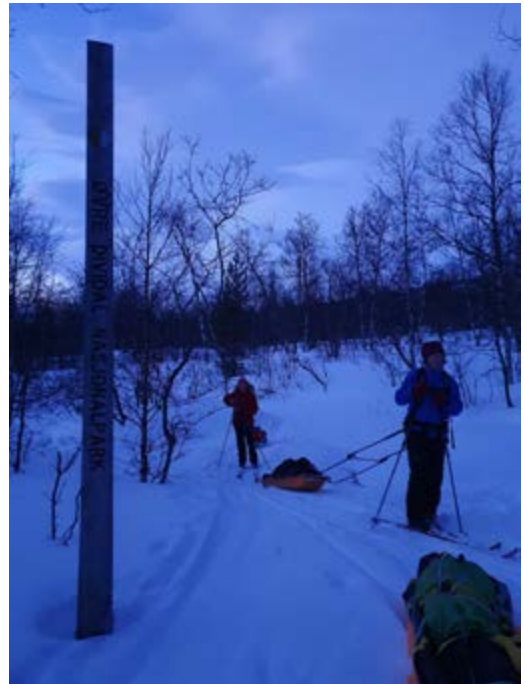
set noen turmuligheter denne vinteren. Yr hadde snøskredvarsel omtrent ukentlig. Corona var tema i nyhetene i begynnelsen av mars, men vi levde helt som normalt. Troms Turlag sitt årsmøte ble avvirket som normalt 24.feb på Saga Hotell. Vi reiste, var på konserter, konferanser, møter og samlinger uten begrensninger. Her kommer et tilbakeblikk på disse dagene i fjellet.

Oppstart fra parkeringa etter Frihetsli litt utpå dagen 9.mars. Må nevne at vi parkerte på vinterparkeringa, men det var brøytet opp til Ventebu. Da vi kom dit, fant vi ut at jeg skulle returnere til bilen og parkere ved Ventebu. Men tilbake til bilen så var faktum at bilnøkkelen lå igjen i pulk-draget som jeg satte igjen. Javel! Fram og tilbake er dobbelt så langt! Bare å gå opp igjen og hente inn Kirsti og Marianne. Førret var ganske fint. Pulkene var tungt lastet med godsaker og

det man trenger for noen dager i fjellet. Marianne gikk med pulk for første gang. Det var utrolig sprekt av henne å debutere på en såpass lang og krevende tur. Etter hvert kom fullmånen opp og viste vei. Humøret var på topp. Gamle Dividalshytta ble inntatt i 21-tida og alle ankomstrituale- ne ble utført. Hente vann, fyre opp, skifte til tørt, re opp senga og rigge seg til med en liten «kommar». Så deilig – og «premien» kunne nytes – stille fjellhytte med god mat og koseprat mens fullmånen lyste opp fjel- lene. De fleste turfolk kjenner vel den følel- sen. Ren idyll og skarp kontrast til virkelig- heten i resten av «verden».

Ny-hytta var full av ei kommersiell gruppe med åtte belgiere. De skulle videre til Vuoma etter et par netter. Vi hadde tenkt å fortsette til Vuoma neste dag, men pga grå- vær, dårlig sikt og vind utsatte vi en dag. Det ble i stedet en rolig tur inn mot Havga. I mellomtida hadde vi «fått besøk» av fem studenter fra Friluftslinja ved «Folkehøyskolen 69 grader Nord» i Malangen. Vi organiserte oss fint selv om det ble trangt. Ungdommene var hyggelige og løsningsorientert. Det eneste kjedelige var at jeg klarte å ta med meg lua til en av dem, i tillegg til min egen. De hadde heldig- vis reservelue til turen videre. Kan skje de beste under trange forhold. På morgenen så jeg ned på et stort militærfly. Var det et var- sel? Det fløy langt nede i Dividalen godt under radaren. Jada- det var militærøvelse i indre Troms, men.....

Belgierne starta ut en halv time før oss på turen opp til Vuoma. Et finsk par var også kommet til på Nye Dividalshytta, og de star- ta en halv time etter oss. Vi fikk fantastisk god hjelp av tråkka løype opp sukkersnøen fra elva. Det hjalp kraftig på fremdriften. Videre inn dalen var det bare lekkert vinter- føre. Hilste på en flokk ryper øverst i Anjavassdalen, samt kongeørn og reinsdyr. Men vi hadde ikke mye «høy i hatten» da vi

Nasjonalpark-grensa i blåtimen.

Kjersti og Marianne innover Anjavassdalen.

Marianne og Kjersti gjennom furuskogen.

Vuomastua.

gikk opp stigninga fra Anjavassdalen. Det var dyp, løs snø og sikkert noe skredfare. På eidet opp mot hytta oppdaget Marianne to pluss to lysende øyne i skumringen. Det var små, raske og spretne dyr som kom mot oss, løp vekk, stoppet opp og tittet og løp fram igjen. Landet på at det måtte være rev.

Ankom hytta ca. en time etter belgierne. Da var «batteriene» såpass tomme at vi valgte minste motstands vei. Dvs tok oss inn på Vuomastua hvor belgierne hadde varma opp. De hadde fordelt seg på alle tre soverom, men omorganiserte (lett motvillig) så vi fikk et eget rom. Det skulle vi angre på. Velger å ikke si mer om det, annet enn at de var på «betalt reise» med guide. Neste dag kom det også to eller tre nye belgiere til i følget.

Derfor flytta vi over til Nye Vuoma dagen etter. Puh – da senket roen seg. På kvelden kom det to nye gjester som først gikk rett til Vuomastua. Men siden hytta var full, kom de over til oss. Og der kom Jan Paulsen som var tur-guide på Fullmånetur til Snytindhytta i januar. Sammen med sin venn Jørn Arild Torvaldsen. Hyggelig mimring og oppdatering fra sivilisasjonen. De meldte at det begynte å ta av med corona.

Det hadde vært luftet at skolene kanskje skulle stenge. Dette hørtes helt vilt ut. Vi ante at det var ting i endring, men kunne ikke se for oss det som skulle møte oss når vi kom ned.

På natta blåste det skikkelig opp. Vinden reiv i hytta. Våkna og lå ei stund og tenkte at her kan vi bli værende. Morgenen var stille og rolig som ofte er normalt. Vi returnerte i fint vær, unntatt en kort etappe med vind og rokk i Anjavassdalen. Da vi var på vei ut av Anjavassdalen, kunne vi se åtte militære helikopter i formasjon opp Dividalen. Nytt varsel?

Omtrent ved vei-enden fikk vi litt snø i lufta, men ingen vind. Mellom kl.18-19 møtte vi ei gruppe med seks utlendinger med pulker på vei innover dalen. Vi ville hjem så vi stoppet ikke og prata med dem. Når vi seinere fikk høre værvarselet lurte vi på om denne gruppa kjente til det. Kom til bilen ca kl.19 og starta kjøringa etter omkleddning og innlasting. Etter Høgskaret begynte det å tikke inn meldinger og nyheter på radioen. Vi ringte hjem for å melde at vi var ned fra fjellet. De hjemme fortalte at det var meldt et forferdelig uvær. På Holt møtte vi uværet- tett snøfokk og vind. Det

var nesten den berømmelige veggen. Tamokdalen var stengt, så vi sneget oss i 30 km/t over Heia og videre mot Nordkjosbotn. Det var delvis stengte veier og kolonnekjøring enkelte steder. Trafikken hadde stått stille i perioder, og dette medførte lange bilkolonner. Vi måtte stoppe opp flere ganger da sikten var null. Samtidig kom alle beskjedene om corona-tiltakene.

«Den norske regjering kommer med de sterkeste og mest inngripende tiltakene vi har hatt i Norge i fredstid» sa Erna Solberg og det er helt nødvendig. Norge stengte helt ned. Barnehager, skoler, universiteter og andre utdanningsinstitusjoner skulle stenges. Kulturarrangement, idrettsarrangement, treningssenter, frisørtjenester, serveringssteder skulle stenges ned. Reiser var ikke tillatt. De som hadde mulighet til det ble bedt om å jobbe hjemmefra.

Summen av alle inntrykkene ga oss nesten en følelse av kaos. Ikke bare Troms, men hele Norge holdt på å «ramle av hengslene». Det ble veldig overveldende med kontrasten fra stillheten i fjellet, hyttelivet, samholdet, strabasene og friheten som gir en enorm lykkefølelse.

Vi skulle opprinnelig bare hjem for å dra videre. Vi skulle på hytta og på bursdagsfeiring i Finnmark. I løpet av de neste to ukene hadde vi ny lang-skitur på programmet. Det ble selvfølgelig ikke noe av disse tingene. Det ble stillstand resten av mars og april. Turlagshyttene ble stengt og booking-systemet ble etter hvert innført. Vi fikk heller ikke dra på privat hytte i annen kommune. Vi måtte å tenke alternativt turliv og passe på at vi ikke belastet redningstjenesten. Samtidig økte bruken av håndsprit og engangsutstyr.

Etter hvert startet transporten av alle slags engangsartikler og desinfiserende midler til hyttene. Samt bunkevis med nye retningslinjer og tiltak. En ny epoke var startet.

Nye Vuoma i vintersol.

Ole Nergård-bua.

Trefall.

Erfaringer som hyttevert i koronatid

Dærtastua og hundebua.

Da nedstenginga av hyttene starta i mars, hadde vi nylig fått kjørt inn forsyninger til Dærtahyttene. Per Molund og Leif Morland, tilsynene på Nye Dærta, kjørte med snø-scooter fra Devdes tidlig i mars. Veden skulle holde til vi fikk helikoptertransport til sommeren. Det skulle vise seg at denne transporten ble avlyst. Med mindre besøk på hyttene skal veden nå holde til godt ut på nyåret.

For oss tilsynene ble det, som for alle andre, en rar tursesong med lite trafikk på fjellet. Men hyttene måtte uansett ha tilsyn. Vi er vant til å gå alene til Dærta, men på turen inn i midten av mai var det virkelig stille. Vi skulle frakte inn såpe, antibac og diverse oppslag for nyåpning i juni. Det er ofte stille uansett på denne tida, men denne maidagen kunne det gjerne ha vært flere her. Det ble bare oss og en hyggelig svensk-same som vi møtte på hjemveien.

Men nedstenginga skulle vare ei stund. Det medførte at vi fikk mer spillerom for dugnader. Vi gjennomførte den annonserte dugnaden i slutten av juni med rundvask, skifting på senger, reparasjonsarbeider og maling. De tre hyttene ble nå låst med andre låser mens uthuset ble låst med DNT-nøkkel i tilfelle en nødsituasjon.

Senere på sommeren og på høsten fortsatte vi med dugnader. Rom og senger ble merket med nummer for booking, og dørene ble låst med kodelåser. I august fikk vi erfare at turlagets plan om å låse uthuset med DNT-nøkkel var et fornuftig grep. En turgåer som passerte hytta om dagen la seg i telt ovafor

**3. Mai 2020. Pause på tur opp Strømskaret. Tungt last. Tungt føre. Omlag null sikt fra der og nesten heilt til vi var ved Vuoma. GPS-tur!
Foto: Kajsa-Wencke Vivisdatter**

**En del av «koronalasta».
Foto: Kajsa-Wencke Vivisdatter**

Njårggajávri. Det blåste opp om natta, og teltstanga knakk i det ufysiske været. Han kom opp til oss og bad om å få sove i uthuset.

Vi er glade for at det nå er åpna opp for bruk av hyttene, selv om kapasiteten ikke utnyttes fullt ut. Og vi er fornøyde med at vi i løpet av denne underlige sesongen har gitt hundebua en etterlengta oppgradering med to nye vinduer som gir lys og luft til hovedrommet og sovehemsen. Så får vi håpe at alle hyttene blir mer brukt etter hvert. Det vil gi mer mening for oss alle.

Av Gudmund Sundlisæter og Rachel Jakhelln

3. juli 2020. Nye regla ang. vaske-remedia gjorde at vi måtte opp ny tur. Bombur med sin kløvlast på vei til Vuoma.

Vuoma-tunet

Erfaringen med koronatiltak på Vuoma-tunet er vel som ellers, for det meste bra. Men noen tar det ikke like alvorlig som andre. Det skjønte vi allerede mens hyttene var stengt. De som var ute i fjellet hadde telt og holdt seg unna hyttene. Noen kom og spurte om hyttene fortsatt var stengte, for så å slå opp telt. Mens noen få hadde tydeligvis gått inn i hytta om dørene ikke var låst mens vi var ute.

Etter at hyttene ble åpnet, har det for det meste gått greit. Vi vet at noen har opplevd å komme til uvasket hytte, uten at de selv har meldt ifra om dette. De har derimot tatt ansvaret med å vaske etter andre. De aller fleste tar ansvar, og de gjør det ordentlig. Tilsyn har vært flink til å få nødvendig vaskeutstyr opp, les: Kaisa Wenche spesielt. Jeg mener vi har klart å fylle på etter bruk. Hun har tatt noen ekstra turer for etterfyll. All ære til ho. Vi har ikke fått melding om det er gått tomt for noe der oppe. Vi tror det kommer til å gå greit utover vinteren. Det blir noe lettere å få opp utstyr med pulk, og

etter hvert på de skuterturene som vi har. Folk i fjellet er flinke.

Av: Vidar Jensen og Kaisa-Wenche
Vivisdatter (foto)

En del av lasta opp denne gang! Her e også den nye slangen til gasapp på hundebua.

Troms Turlag i koronatiden

Rosta. Foto: Lin Einarsdotter Olsen

Hvem hadde vel forutsett at et virus skulle sette en hel verden ut av spill? At samfunnet skulle stenges ned, og at du og jeg ikke skulle kunne dra på tur eller overnatte på turlagets hytter og gjøre som vi alltid har gjort? Covid-19 ble en prøvelse for hele samfunnet, og også for Troms Turlag. Vi har måttet forholde oss til dette viruset som alle andre, og i løpet av mars 2020 ble tilbudet til medlemmene våre plutselig redusert til et minimum.

Alle turistforenings- og turlagshytter over hele landet stengte ned. Vi fikk melding om at hytter i vårt område allikevel ble brukt, og styret besluttet å låse hyttene med egen kodelås. Dette var også for å trygge jobben for våre frivillige hyttetilsyn, vi ønsket ikke at de skulle utsettes for mulig smitte når de vasket ned hyttene og gjorde nødvendig vedlikehold. Det har hele tiden vært mulig å finne nødly på hvert hyttetun, så sikkerheten for vandrere ble ivarettatt.

Når samfunnet senere begynte å åpne opp, startet jobben med å klargjøre hyttene etter

DNTs smitteverninstrukser. Det ble mye ekstra arbeid på våre frivillige, med tiltak for å prøve å unngå at noen ble smittet under opphold på hyttene våre. Vi ønsket at bruk av turlagets hytter skulle være så trygt som mulig. Transportdispensasjoner til hyttene var ikke gyldige lengre og vintertransporten var dermed avsluttet. Alt av utstyr og engangsartikler måtte derfor bæres eller trekkes inn på pulk av tilsynene, og det var mye som skulle koordineres. Dette var en stor jobb, og vi er utrolig takknemlige for den ekstra innsatsen som ble utført på dugnad i denne tida.

For første gang i Troms Turlag ble det innført forhåndsreservasjon på hyttene. Dette på grunn av krav fra myndighetene om oversikt over hvem som har vært på hyttene, ved eventuell smittesporing i ettertid. Ti av hyttene ble åpnet for bruk i helgene i juni, og resten åpnet i august. For å kunne overholde avstandsregelen innendørs kunne kun halvparten av sengene bookes. Vi fulgte DNTs smitteverninstruks og praktiserte minimum 72 timers karantene på hyttene,

da bruk av hyttene alle ukedager ville utløse krav om hyppigere tilsynsbesøk enn hva vi kunne pålegge våre frivillige.

Turlagskontoret stengte også dørene for publikum i mars. Vi har trangt om plassen i våre lokaler, og det er vanskelig å opprettholde nødvendig avstand mellom ansatte og besøkende for å unngå eventuell smittespredning. Vi måtte gå over til å yte service kun via epost eller telefon, med utvidet servicetid.

Møteaktiviteten ble kraftig redusert som følge av smittevernregler og mindre aktivitet, men det har vært flere digitale møter. Vi har hatt et strengt regime for bruk av møterom og fellesarealer på turlagskontoret, da vi deler fellesrom med andre leietakere.

Fra 12. mars og nedstengingen av Norge var det også full stopp for aktiviteter og kurs i regi av turlaget. Barnas Turlag var kreative og lanserte «10 turtips med Turbo» for å motivere og aktivisere folk på egenhånd. Tiltaket ble svært godt mottatt, og det ble også laget et lignende tiltak for DNT ung.

I april 2020 åpnet TT opp for turer og aktiviteter igjen, etter at myndighetene lettet på restriksjonene for fellesaktiviteter. Mange turledere følte det var vanskelig å opprettholde 1-metersregelen til enhver tid, og dermed utfordrende å samle folk på fellestur. Men noen kurs og fellesturer har det blitt, både i fjellsportgruppa, i lokallaga og i Barnas Turlag. Barnas Turlag sin aktivitet «5 turer med Turbo» har inspirert til egenaktivitet i familiene og har vært en kjempesuksess. Til tross for at flere Turboer og Superturboer fremdeles venter på premieutdeling.. Pga høyt deltakertall er vi avhengige av lave smittetall for å kunne avholde dette arrangementet.

Etter sommerferien har BT mini kommet i gang, her har 1-meterskravet vært lettere å overholde med ungen i bæresele eller barnevogn. DNT ung gjorde en annen vri. De sat-

Kaisa-Wenche Vivisdatter og Bombur.
Foto: Pål Tengesdal

set på turlederaktiviteter, slik at turlederne kunne gjøre seg praktiske erfaringer med smitteverntiltak og turledelse med koronarammer. Terskelen har vært lav for å avlyse aktiviteter på grunn av koronalignende symptomer.

På tross av Covid-19 har det vært stor dugnadsaktivitet på turlagets hytte- og rutenett. Det har blitt lagt ned mange timer på hyttene, og det har vært jobbet med klopning og vedlikehold av bruer og stier. Våre frivillige har stått på som før.

Nå når vi har bladd om kalenderen til et nytt år, kan vi bare håpe på at 2021 tar oss tilbake til en mer normal hverdag. En hverdag der vi igjen kan tilby medlemmene våre et rikt turfellesskap, påfyll av nyttig kunnskap om tur og friluftsliv og normal tilgang til hyttene. Vi ønsker det nye året velkomment, og gleder oss til alt vi skal få til i lag.

Vi vil sende en stor takk til alle medlemmer og frivillige som fortsatt er aktive og tålmodige, og håper vi snart kan gi dere et fullverdig tilbud i Troms Turlag.

Av Lin Einarsdotter Olsen, daglig leder,
Troms Turlag

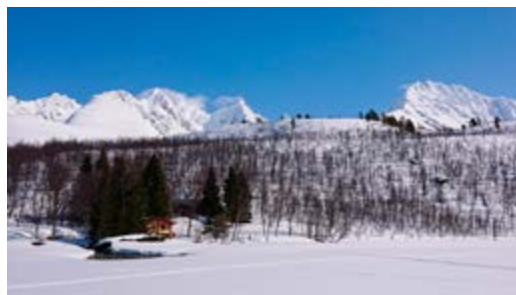
Jægervasshytta

Lyngen-hytta til Troms Turlag nærmer seg jubileum som turlagshytte – snart 30 år! Den var privat-hytte frem til Turlaget kjøpte den i 1992. Hytta ble bygd i 1952 av Hans Petter Giæver på festetomt eidd av Hilmar Jægervatn. Fra 1978 og frem til Turlaget overtok, var den leid ut til en familie. Jægervasshytta har altså en lang historie! Det gamle navnet på hytta var Jægerborg.

Ved overtakelsen ble den oppgradert med ny romløsning, isolasjon og panel. I tillegg kom det nye møbler, kjøkkenbenk og skap. Senere ble den også isolert utvendig og fikk ny bordkledning. Hytta har et soverom med plass til fem, kjøkken og stuedel med hems. I tillegg bislag og en sovedel med to soveplasser. Hytta har plass til mange når hemsens tas i bruk!

Da hytta ble overtatt, var det en brytnings-tid i Troms Turlag. Fjellsportgruppa (FSG) var nettopp dannet. Her var det nye og aktive medlemmer, og etter hvert kom ønsket om ei hytte som FSG skulle ha ansvaret for og kunne bruke ved turer i området. Det ble organisert kalenderproduksjon over flere år hvor inntekten skulle gå til hytta. Det var en del uenighet i Turlaget om dette, mange eldre medlemmer og deler av styret var imot kjøp og skeptiske til innspillene fra FSG. Hytta ble til slutt vedtatt kjøpt og renoverert etter flere behandlinger i styret i Troms Turlag; altså i 1992.

Jægervasshytta har blitt et tilbud i området Lyngen, som senere har fått stor oppmerksomhet og økende besøk av fjellfolk. Lyngnområdet har blitt stadig mer popu-

Badstua. Foto: Leif Lillevold

lært som turområde, og hytta har blitt en fin innfallsport til området for mange. Fjellsportgruppa (i dag DNT Fjellsport Troms) sitt engasjement har avtatt med årene, men dugnader har i alle år hatt god deltakelse fra gruppas medlemmer. Den årlige dugnaden på høsten har vært populær i mange år, og svært mange har bidratt. Helgrilla lam var lenge fast innslag på denne dugnaden. Turlaget har etter avtale med grunneier fått tillatelse til å ta ut ved i området rundt hytta, og dette har vært en stor del av dugnadene de siste årene. Veden varmer flere ganger!

Hytta er lett tilgjengelig, bare tre kilometer fra vei. Den passer for ulike brukergrupper. Fra familier med små barn til topp-tur-entusiaster, spesielt om vinteren. Det er

Dugnad. Foto: Jan Børre Henriksen

Hytta og Jægervasstindan. Foto: Leif Lillevold

Frakt av badstue. 2014. Foto: Leif Lillevold

et spennende fjellområde med mange alpine topper nær hytta, bl.a Jægervasstindan, Trolltinden, Forholttinden og Stortinden. Dette er topper som ruver i den alpine tradisjon!

Antallet overnattinger lå i mange år på 230 til 250 per år, men etter at badstue ble bygd i 2014 har besøket økt betraktelig. Nylig hadde hytta 600 overnattinger på et år! Svært mange utlendinger finner veien til hytta, særlig studenter som er et semester eller to i Tromsø. De siste årene har om lag halvparten av gjestene vært utlendinger.

Det er ikke tvil om at badstua ble et godt trekkplaster for besøk på hytta!

I dagens situasjon med koronatrussel, er naturligvis besøket langt mindre. Fortsatt er det kun utleie i helgene og nå med stengt badstue. Det blir spennende å se hvordan besøk og bruk av hytta utvikler seg når ting blir mer normale. Jægervasshytta er ei perle i et flott turområde!

Av Jan Børre Henriksen

Merkeutvalgets aktiviteter i 2020

Trappeklopping Nonsbustien.

Sesongen 2020 har for merkeutvalgets del vært preget av de store snømengdene utover vårparten. Flere bruer fikk skader, og da måtte brureparasjoner prioriteres framfor andre planlagte tiltak.

Ny bru over Holmevasselva

Store snømengder og delvis opprånede bærebjelker førte til at den gamle brua på stien mot Nonsbu knakk sammen i mai 2020. Den gamle brua, opprinnelig bygget i 2014, ble revet, og 97 % av materialene er gjenbrukt i ny bru. Den er hevet omtrent 2,5 m over elveløpet for å unngå stor snølast. Det er bygget trapp ned til stien på øversiden av brua.

Trafikken fra Tønsvika og opp stien mot Nonsbu er mangedoblet fordi både hytta og

nærliggende topper har vært med i Ti på Topp de siste seks årene. Merkeutvalget har lagt inn adskillige timer i forbedret klopping og merking/skilting. Merkestaurer er satt opp for at turgåere skal finne frem i mørket og i dårlig vær. De er rødmalte og har refleks øverst. Med dagens hodelykter fungerer dette bra; det går fint å se neste staur som ligger 150-200 m lenger fram.

Reparerte bruer i Rostadalen

Våren 2020 fikk vi meldinger fra Rostadalen om at bæreveaier på brua over Trollelva hadde løsna, og brua hang ned på en side. Brua et par km lenger opp, over Iselva, var også skjev. Reparasjoner på Trollelvbrua ble gjort i juni. Feil på boremaskina gjorde at reparasjon av det andre festepunkter i ber-

Reidar Skarshaug sorterer nye alusklitt.

get, som også burde ha blitt bytta ut, må vente til seinere. Brua over Iselva hang ca. 10 cm for lavt på høyre side. Stor snølast på brua våren 2020 og måten brua er festet på, kan være årsaken. To turer opp til Rosta måtte til for å få stramma opp den ene strekkfisken nok til at brua nå ser mer «avbalansert» ut. Videre justeringer og forbedringer må vente til 2021.

Alle bruene i Rostadalen har utfordringer med fjellbolter som ikke sitter fast, usikre sammenkoblinger mellom feste i fjell og bærevaiere, og generelt behov for sjekk og kvalitetskontroll. Brutilsyn og reparasjoner bør prioriteres i 2021. Om ei bru skulle bryte sammen grunnet stor snølast vil det medføre vanskeligheter fordi en trasé ikke kan gås, men om den bryter sammen med folk på, vil det kunne være katastrofalt/fatalt. Vi

håper at advarselsskilt på bruene i Rostadalen tas til følge.

Staur- og skiltoppsett

Vårvinteren 2020 har vi fått hjelp av Statskog/Fjelltjenesten med å kjøre ut skiltstaurer til oppgitte posisjoner på løypa mellom Dividalshyttene, Dærtta og Rosta. Staur- og skiltplasseringer var kartlagt sommeren 2019 og skilt som viser avstand til nærmeste hytter, og peker ut retningen mot hytter og startsteder har kommet opp.

Planen er at turgåerne skal se to, tre eller fire skilt underveis, med oppgitt avstand igjen å gå. Antall skilt mellom hyttene avgjøres av terreng og stimønster, om en skiltstaur vil vises på litt avstand og om et stidele/stikryss gjør at det kan være i tvil om veivalget. Vi skilter og merker primært for å

trygge, ikke minst ferske turgåere, som underveis kan blir overraska av tåke, snøvær, eller mørke.

På grunn av alle utfordringene med bruskader etter de store snømengdene, ble prioriteringene endret. Vi satser på å få satt på plass flere staur og skilt i indre Troms sommeren 2021.

Utlegging av klopper ved Divielva

I september 2020 var merkeutvalget i Dividalen for å klopplagge svært blaute områder ved Divielva. Også her hadde Statskog/Fjelltjenesten kjørt ut materialene på vinterføre. Fordi det ikke er «lov» å bruke impregnerte materialer i nasjonalparken er det brukt varmebehandla kjerneved av furu til gangbane, og lerk til tverrliggerne under gangbanen. Ved utlegging har vi fulgt anbefalinger fra lokalt høvleri i Harstad, der materialer er innkjøpt. Det ble tung bæring av alt av utstyr fra vei-enden i Dividalen og inn til kloppededet. De planlagte gjørmepartiene ble klopplagt, men det lengste området med gjømetråkk på kryss og tvers ble, på grunn av forholdene, kloppt utenom.

Gamle skilt er byttet ut med nye aluminiumsskilt. Disse følger dagens standard med graderingsfarger, og har informasjon om ansvarlige for merking/skilting.

Stirydding og oppmåling av kloppebehov, stien mot Gaskas

I oktober 2020 var vi ute i området ved Gaskashyttene. Hovedprosjektet var oppmåling av kloppebehov på strekningen Koievasselve-Gaskas. Her er det lagt klopper i flere runder tidligere.

Vi har i det siste begynt å skru klopper sammen og har gode erfaringer med det. På grunn av mye utstyr kan det bli noe ekstra gåing, blant annet for å lade batterier til drill. Det er flere hundre meter materialer som må transporteres ut i løpet av vinterse-

Fornøyde etter reparasjon Trollelvbrua.
Paul Strandli & Reidar Skarshaug.

songen, og vi vil så langt det er mulig bruke gamle klopper som tverrliggere. Dette for å få løfta nye klopper godt klar av blautmyra. Stiene og råttne bjørk ble også rydda i løpet av høsten.

På stien mellom Gaskas og Vuoma, ca 5 km fra Gaskashytta, er det et parti der stien skråer nedover ved Gaskkasvaggi. I dårlig vær er det lett å havne ned mot det farlig bratte partiet, som også er skredfarlig. Spesielt de som kommer fra Vuoma på vinteren har merket dette. Turgåere har måttet grave seg ned her for å vente på bedre vær, slik at de kan få mer oversikt over hvor de bør legge kursen. Vi har derfor satt opp en rad lange staur for å lede folk på rett vei. Dette ble fullført i oktober 2020, slik at det nå står 16 staur her, alle med refleks i toppen. Troms Turlag driver egentlig ikke med vintermerking, så dette er et unntakstilfelle. Med god hodelykt skal det kunne gå an å ta seg trygt frem også i mørket.

Staurleping Gaskasvaggi. Magnar Uvsløkk & Anne-Julie Klæboe.

Hva skjer i 2021

I 2021 planlegger Merkeutvalget å fortsette/ avslutte kloppeprosjektet ved Divielva. Det er derfor et behov for hjelp til å frakte ut klopper av ikke-impregnert materiale. Siden dette ligger innafor nasjonalparken, og vi har utfordringer med å få løyve til frakt av klopper her, vil vi be Statskog om hjelp igjen. Det er også aktuelt med en liten sti-omlegging nær brua over Divielva. Det mangler noen skilt fra Divielv-brua og opp mot Vuoma og videre mot Gaskas. Kloppebehov på stien mellom Koievasselva og Gaskas er et meget stort prosjekt som må deles i to. Sannsynligvis er det riktig å først prioritere brureparasjoner i Rostadalen sommeren 2021.

Merkestaurer Gaskasvaggi.

Tekst og foto: Pål Tengedal

På telttur med de små

Vi har alltid vært glad i friluftslivet, Iris og jeg. Men jeg har aldri vært av den tålmodige typen som har vært spesielt glad i fiske, bærplukking, bålpyring, snarefangst og sånt; som opplagt er hyggelig å gjøre med små barn. Da det nærmet seg termin for vår første datter våren 2015 så la jeg derfor ut annonse etter å kjøpe min første crashpad. Det er intuitivt at friluftslivet vil forandres når man får barn, og jeg hadde tenkt å ta aktivt eierskap til denne metamorfosen. Fjellkltringen skulle bringes ned i lavlandet slik at jeg kunne buldre rundt på småsteiner mens lillingen sov i vogna. Buldringen fengte meg dessverre aldri helt, men jeg har til gjengjeld oppdaget at turlivet slik jeg kjente det bare skulle innta en annen form etter at ungene kom til. Nå har vi rukket å få tre barn på hhv. 5½ år, 3 år og 5 mnd. Rekkevidden er kortere enn før, fokuset er mer på det nære, men opplevelsene er like store.

I starten av januar kom storesøster til meg:

- ◊ Pappa, kan ikke vi sove i telt i natt?
- ◊ Sove i telt i natt? Dere skal jo i barnehagen i morgen?
- ◊ Joda men det gjør jo ingen ting. Vi kan jo bare gå rett til barnehagen ifra teltet!
- ◊ Ja det er jo sant, men det er jo skikkelig skitvært ute. Har du sett hvor mye det blåser?
- ◊ Jo, men vi har jo skikkelige klær og da blir det jo ikke nokka kaldt!
- ◊ Hvor var det du hadde tenkt at vi skulle sove da?
- ◊ Vi kan jo sove i hagen?

Sina 4 år på vei til telttur i hagen, januar 2020.

Jeg synes jo faktisk på ekte at dette er et riktig godt forslag! Hvor god idé er det vel ikke å slå opp teltet i hagen og forvandle en helt vanlig onsdag til en minnerik lørdag? Som sagt så gjort; etter middag pakket vi hver våre sekker. Jentene pakket litt for mange kosedyr, ei nattabok, soveposer og litt for mye knust pepperkakehus. Min sekk (eller rettere sagt bag) var nok litt større. Sammen slo vi opp teltet innenfor wifi-dekning og hadde en flott aften før en forsinket

Hele gjengen værfast i et Svalbard 3 low på Nonsåsen ovenfor Skittenelv skole, påska 2020.

barnehagestart dagen etter. Ja, det var såpass hyggelig at teltet ble stående i hagen i ei uke, og vi sov der annen hver natt. Tannpussen og kveldsmaten tok vi inne før vi vandra ut i teltet vårt iført bare pysjamas og dunjakke.

Det er noe med telt som fenger barna, og jeg tror jeg kan huske det selv også fra min barndom. Alt som er lite og trangt er kult. Barna bygger telt av sofaputer og pledd, men felles for alle disse byggverkene er at de aldri blir store nok til at vi voksne kommer inn med stort mer enn et hode og til nød en skulder. Men i teltet blir hele overnattinga til én lang sammenhengende lek, og de voksne er med på moroa hele tida. Og oppmerksomheten er 100 % rettet på barna, for vi voksne har jo tross alt ikke stort annet på programmet.

Vi voksne har hatt flere kvelder med drøfting om hva som er riktig ambisjonsnivå for turer med de små, og det er ikke sikkert det finnes noe fasit på dette? Barna er jo beundringsverdig lett underholdt, og de finner stor glede i å overnatte selv på ei gresslette 200 m borte fra veien. Men selv om dette kan være kult for oss alle så har jo i det minste vi

voksne et driv etter noen skikkelige eventyr i løpet av et år. Men hvor går grensa for hva som er en voksentur og hva som er en voksentur med barn på barnas premisser? Spørsmålet jeg egentlig stiller er: «Hvor høye ambisjoner får vi lov til å ha uten at det er egosentrisk?». De små turene har sine fordeler, mens de store turene bidrar med villmarksfølelsen som også ungene får glede og mestringsfølelse av. Rutinen og begeistringen kommer på plass både for store og for små når vi er ute på tur i lag over flere dager.

Vi møter dette ambisjonsdilemmaet til staidighet, og vi prøver etter beste evne å møte det med våre enkle risiko- og sårbarhetsanalyser. Hva kan gå galt og hvor galt kan det gå? Hvordan skal vi komme oss ned? Hvilke marginer har vi, både med vær, erfaring, utstyr og fysikk? Nei, jeg tuller ikke, vi gjennomgår faktisk risikoene som en liten mini Equinor-filial før avreise, selv om vi ikke dokumenterer det. Til vår forbløffelse har vi etter plikttoppbyggende analyser kommet frem til at de fleste turene vi ønsker oss faktisk lar seg gjennomføre (i en eller annen forstand) der

Sina 4½ år ute på ekspedisjon utenfor basecamp Skitteneelv, påska 2020.

som vi selv er tilstrekkelig motivert til å forberede oss godt. Vi må vite at vi er rustet til å tåle det været som møter oss, og vi må ha planlagt hvordan vi kan avbryte turen dersom det ikke går helt som planlagt.

Vi overrasket meg selv under en overnatting på Blåkollkoia våren 2018 da andrejenta var sju mnd gammel. I løpet av natta fikk hun 40,5 i feber, men Iris trylla ut både termometer og stikkpiller, negleklipper og annen adekvat førstehjelpsammunisjon fra primærpulken. Hun reddet situasjonen og vi luska oss tilbake til bilen over én sammenhengende kvile hvor storesøster (da nær tre år) måtte finne seg i å sitte stille i pulken de få timene det tok å komme ned.

Koronapåska 2020 var en annen historie. Dette var jo påska hvor vi måtte holde oss i egen hjemkommune, uten engang tilgang til DNT-hyttene. Vi pakket oss ut for en

7-dagerstur på Tromsø fastland med start fra Skitteneelv. Planen var å gå til Tromsdalen, men at vi kunne gi oss i Tønsvika om stemninga ble dårlig. Men bare sånn «just in case» så pakka vi med oss matrasjoner for to ekstra dager i tilfelle vi ville gå rundt Tromsdalstind og over Bøntuva på vei ned. På dette tidspunkt har vi ei storesøster på snart 5, ei lillesøster på 2½ og Iris er 6 mnd på vei med lillebror. Dag en rekker vi å gå ca 1,2 km opp første bakken og legger oss til på en liten haug. Vi ser fremdeles parkeringsplassen og kan høre lyden av tråkkemaskina. I løpet av natta blåser det til vår overraskelse opp, og vi blir liggende værfast to netter på samme sted. En familie på fire, hvorav en gravid kvinne. Som en 48 timer lang sammenhengende gruppeklem i et Helseport Svalbard 3 low ekspedisjonstelt fra den tiden hvor teltprodusentene fremdeles la sjela si i å lage så lave og kom-

pakte telt som teoretisk mulig. Men stemninga må likevel sies å være på topp der vi lå værfast i teltet og lekte kosedyrgjemsel, spiste opp ni dagsrasjoner med påskemarsipan og hørte brøytebilen jobbe på lavgir på Rv 864. Vi pakka inn storesøster med hette og goggles så hun fikk være med meg ut i skitværet for å stramme bardunene. Der forsøkte vi å lage snømann i stormen, og hun fikk kjenne på hvordan det er å blåse overende. Vi returnerte til bilen på dag tre allerede mange dager før skjema. Dersom dette hadde vært en voksentur så ville vi nok karakterisert det som en alle tiders fiasko, men for oss ble dette en suveren ekspedisjon.

Den siste helga i september var vi tilbake i samme område, men denne gangen innover Tønsvikdalen. Ungene hadde lenge masa om telttur, men vi hadde ikke funnet anledninga til det ennå siden lillebror bare var åtte uker gammel. Ja, nuvel, også han far var vel gira på en skikkelig telttur, men av naturlige årsaker ville vi ikke ta med lillebror ut. Dette var første frostnatta i høst, og på slike kalde netter bruker vi doble soveposer til ungene, så det blir fort litt å drasse på. Ofte blir rekkevidden kortere i barmarkssesongen når alt må bæres inn på ryggen, men denne gangen fikk ungene hver sin sykkel, så sykla de innover Tønsvikdalen for mer eller mindre egen maskin. Jeg fikk lagt fra meg storsekken på sykkeltralla slik at jeg lettbeint kunne følge etter. Fra veis ende gikk vi den korte strekningen opp til Kovhaugen med friske bein og slo opp teltet der. Turen ble et godt kompromiss mellom nærhet og ekspedisjon. Ungene fikk variasjon med syklingen, de fikk hentet sin «5-turer-med-Turbo»-kode og vi fikk en flott natt med stjernehimmel og uten gatelys. Og det beste med kompromisset var at Iris og lillebror kunne følge oss ut den første dagen, og de kom tilbake for å møte oss etter frokost den andre dagen. Før vi dro hjem rakk vi masse leik og moro hele familien samlet. På dette viset fikk vi utnytta helga til det fulle

selv om forutsetningene kanskje ikke egentlig lå til rette for det.

Men hvor vil jeg egentlig med disse mimringene? Tja, jeg vet ikke. Men det slår meg ofte at turopplevelsen med barna har en eksponensiell sammenheng med mitt eget og vårt eget overskudd. De periodene hvor jeg føler meg overarbeidet og sliten så har jeg ikke kapasiteten til å være «på ballen» overfor ungene. All den tid kalenderen er full av snekkerprosjekter og annet dilldall så har jeg ikke armslaget til å senke skuldrene og leke, kanskje fordi jeg ikke vil ofre den alternative bruken av de to-tre timene med voksentid etter at ungene har sovna. Det å hive seg ut på både korte og store turer krever tross alt dedikasjon, og det krever at man tar ansvar og finner frem alle rekvisita, mat, klær, kosedyr og andre motivasjonsfaktorer som løfter opplevelsen. Enten må disse forberedelsene være unnagjort på en halvtime uten at ungene går lei, eller så må du pakke alt klart utover nattetimene kvelden før avreise. For dersom turen blir en «overlevelselstur» fordi du glemte votter til minien eller fordi det ikke er rom for noe lek og moro så forsvinner motivasjonen like raskt som den kommer. Man må ha overskuddet til å se mulighetene, ikke problemene. Hvis du ikke selv har overskudd så blir alle disse forberedelsene og småutfordringene en uoverstigelig barriere. Neste spørsmål: hvordan skal man få dette overskuddet? Tja, jeg vet ikke det heller. Men for min del så får jeg overskudd av å være på tur alene; om så bare en kort topptur eller en moderat joggetur etter leggetid. Så for å få overskuddet til å yte overfor ungene så må man også bevilge seg og hverandre tida til å realisere seg selv på egne premisser. Glede og begeistring smitter. Begge veier. Det er det som er så fint!

Tekst og foto: Jostein Jerkø

Prosjekt E1, 2015-2020

Refleksjonar

Me har i desse fem åra gjennomført tre gå-, fire ski- og to sykkelturnar frå Knivskjelodden til Kongsvinger. I Fjellvåken har me tidlegare skrive om turane frå Knivskjelodden til Lønsdal. Sommarruta, som står på Ut.no, har me brukt på gåturane. Dei er i Finnmark, Sulitjelma, Sylane og Femundsmarka. Frå Sulitjelma og sørover har me stort sett nytta turlagshytter. Dagsetappane vart bestemt etter overnattingsstaden. På sommartur i august, ca 2 -2 1/2 mil, medan lengste vintertur gjennom Børgefjell blei opp mot 4 mil (Tiplingen til Viermahytta). Skiturane var i mars/april.

Kva tankar og erfaringar sit eg att med?

Først, ein tilfredshet, at me sette i gang og gjorde det. Omtrent kvar dag dukkar situasjonar og gode minne opp. Mektig natur med få reguleringsinngrep, rein luft og ikkje minst dei menneska me møtte. Dagsturane kunne vera seige med tung sekk og i allslags ver. Gleden av å kjenna seg sterk. Utsliten om kvelden, og så vakna opp neste dag pigg og opplagt. I det heile «leva i nuet».

Eit sitat frå Stein P Aasheim «En må tørre å gå inn noen sidedører i livet, ikke berre rett fram i korridoren». Gjennom turen har det opna seg mange sidedører.

Eit ord som dekker mykje er «heldig». Det er ikkje så lett å finne gode turvener med motivasjon, friluftslivskompetanse, godt trenings og trygge i kart & kompass. Gjennomsnittsalder har tross alt vore ca 68

Kartstopp i Børgefjell.

år. Me har vore gruppe frå to til fire damer, eg vil føretrekka gruppe på tre.

Positive og meir krevande opplevingar.

Når eg sit her i varmen og mimrar, tenker eg på snøstormen i Salvasskardet. Me hadde berre vindsekk med som naudutstyr, og tanken på ei søvnlus vinternatt i den, gjorde avgjerda om å snu lett. Kva betyr ein dag ekstra? Det styrkar å føle at me tok rett val, og «fornuften fatt».

Snøstorm møtte oss også på Saltfjellet. Vermeldinga var dårleg, men me skulle berre følge jernbanelinja til Bolna. Me sleit i vind,

Mot Namsvatna.

snødriv og elendig skiføre, men redninga kom ved Brøytestasjonen. Der sneik me oss inn i smørjehallen. Ein diger oransje brøytebil stod inne og kvilte seg. Kanskje me kunne sova der? Engelen kom med Bjørnar, brøytebilsjåfør: «Eg skysser dykk over over fjellet i Pickup`en». Takk igjen Bjørnar, du vil aldri bli gløymd.

Dei strålande dagane på ski, der alt berre var majestetisk, er litt vanskelegare å plukka ut enkeltvis. Alle skielskarar har opplevd dei.

Eg tenker på at det er i møte med menneske knytta til stadane, som gjer opplevingane minnerike. Dei me møtte var interessante og hjelpsame. Fleire gav oss gode råd om alternative vegval. Det er god reklame for dei stadene, eg vil ta fram nokre. Først Steikvasselv og

E 1.

- ◊ Ei er ei sammenhengende langrute fra Nordkapp til Sicilia, 8000 kilometer.
- ◊ Den norske delen av ruta var ferdigmerket i 2013. Den går fra Nordkapp til Femundsmarka, følger for en stor del Grensesømmen, merket av DNT.
- ◊ Tanken bak E1 går tilbake til 60-tallet: Ei gruppe ønsket å binde sammen stier, pilegrimsleder, ferdselsårer, handelsveger osv i Europa. Sti-nettet er ulikt fra land til land, og overnattingsmulighetene varierer fra gapahuker til 5-stjerners hotell.
- ◊ En god del info finnes i boka «Til fots gjennom Europa» av Lise Foss

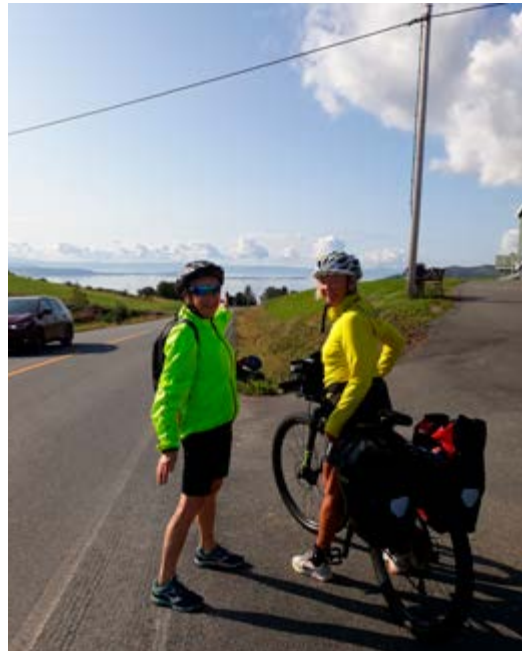

Bålkos.

Hattfjelldal. Me hadde meldt å koma til Steikvasselv. Blå himmel, og Okstindane i finaste skrud, gjorde at me nytte dagen. Ikkje eitt menneske å sjå. I skogen ovanfor målet, kom ei dame. Merkeleg, i motsett veg så seint på dagen. Det var vertinna som tykte me var så seine og ville sjå etter oss, slik omtanke!

I Hattfjelldal møtte me sjåfør og vert Gunder på Fjellfolkets hus. Han helsa oss med «Først kaffe og heimebaka kake i kafeen». Og snart dukka museumssjefen opp ved bordet med interessant historie- og kulturforteljing. Ein positiv og inspirerande velkomst. Heime hos Gunder vart me servert NPL-boller, som visstnok alle NPL folk som går forbi får. Så legg turen innom Tverrelvnes.

Denne skituren avslutta me på Bustadmo i

Sør for Brønnøysund.

sørenden av Namsvatnet. Ei ganske uventa overrasking av verten; På døra hang blodferske røyer frå dagens isfiske.

Eit anna døme på sykkelturen frå Brønnøysund. På Abelvær var det meldt mykje regn om natta, så telt var ikkje aktuelt. Det fanst ikkje skilt om overnatting, så me spurde ein tilfeldig på vegen om det var noko å leiga for natta. Idrettslaget disponerte eit lokale, og han ringte den ansvarlege. For ein servise, han var på fisketur, men stilte opp etter kort tid. Eg kunne nemnt fleire.

Slike menneske har gitt oss ei ekstra glede som vert knytta til staden. Ein får lyst å koma att.

Avslutningsvis vil eg seia at skiturane er i særklasse. Dei krev meir førebuing, fysisk og psykisk styrke, og godt gjennomtenkt utstyr. Den meistringsfølelsen du får etterpå sit lenge i hukommelse og kropp. Om sommaren er sykkel topp, men ein kjem diverre ikkje utanom trafikkerte vegar. Sykkeletappe1 på seks dagar i 2019, frå Brønnøysund til Trondheim. Etappe 2, fire dagar i pinsen 2020 gjennom Finnskogen. Der var mest ikkje trafikk, men mykje grusveg, skog og varme badevatn. Telt er supert på sykkelstur.

Skulle nokon tenkje på turar over lengre tid, så berre set igang. Slit du med å bere ryggsekk, er bagasje enkelt på sykkel. Til lenger sør, til lettare å få tak i mat og finne

Finnskogen.

overnatting. Du vil garantert få rike opplevingar og kanskje motivasjon til fleire og større utfordringar.

Hugs: Alder ingen hindring. Ta oversiktskarta fram. God tur.

P.S Prosjektet er ikkje ferdig, me avventar koronasituasjonen. Blir nok mykje på sykkel sørover.

Tekst og foto: Jorunn Fjermestad

To flotte bøker om blomster i nord

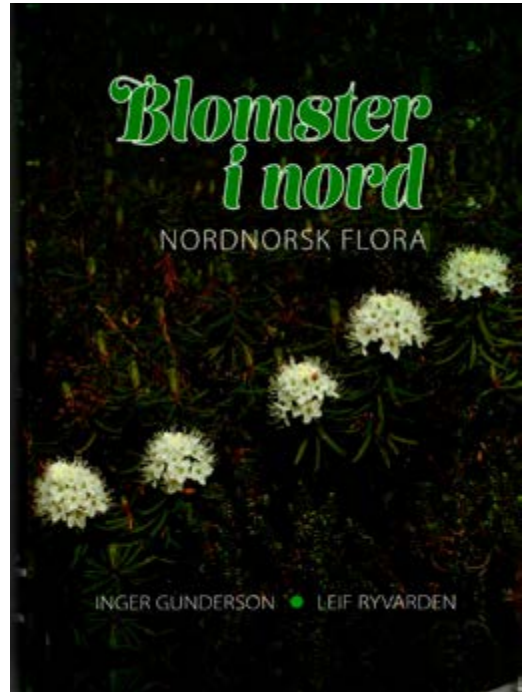
I 2010 og 2016 kom det ut to bøker om blomster i Nord-Norge som fortjener større oppmerksomhet. De er egentlig to små skattkister for friluftsfolk som er interessert i blomster.

I 2016 utga Inger Gunderson og Leif Ryvarden boka *BLOMSTER I NORD NORDNORSK FLORA* på 312 sider på eget forlag. Boka har en spesiell bakgrunn (som det vil føre for langt å redegjøre om her, men les i forordet) og er et idealistisk prosjekt fra forfatterne.

Inger Gunderson er cand. Real fra Universitetet i Oslo. Hun har undervist i realfag og botanikk ved Høyskolen i Alta i en årrekke. Leif Ryvarden er nå professor emeritus ved Universitetet i Oslo, hvor han var professor i mykologi (sopper). Han har skrevet over 40 bøker om norsk (og særlig nordnorsk) natur, og vunnet mange priser for sitt populærvitenskapelig forfatterskap.

Boka tar innledningsvis opp litt om vegetasjon, botanisk morfologi (læren om plantenes ytre bygning og form), og plantefamilier, alt illustrert med fine små skisser. Så blir 260 arter gjennomgått og illustrert med vakre fargefotos. Det norske og latinske navnet på hver plante gjengis. Videre en kort beskrivelse av planten, samt voksested. Så følger en kort samisk og engelsk oversettelse. I registrene bak i boka er plantenavnene gjengitt både på norsk, latin og samisk.

I litteraturlista finnes mange interessante referanser. Mest interessant synes å være boka som botanikeren Ove Dahl utga i 1934; *Floraen i Finnmark fylke*. Den kan kjøpes gjennom antikvariater.

Bildet viser Finnmarkspors.
Foto Inger Gunderson

Skjørbuksurt. Foto Inger Gunderson

Boka *BLOMSTER I NORD NORDNORSK FLORA* kan bestille fra www.blomsterinord.com, eller fra en av forfatterne for kr 250 pluss porto. Den kan også bestilles i bokhandel.

I 2010 utkom boka *ORKIDEER I NORD-NORGE* skrevet av Karl-Birger Strann og Jarle W. Bjerke, også den på eget forlag. Begge var 2010 ansatt som forskere ved Norsk Institutt for naturforskning (NINA). Strann har arbeidet med hovedvekt på våtmarker og skog i Nord-Norge. Bjerke med vegetasjonsøkologi.

Boka *ORKIDEER I NORD-NORGE* gir en enkel og populærvitenskapelig omtale av hele 27 nordnorske orkideer.

Innledningsvis gis en generell omtale av orkideer. Så beskrives en del særegenheter med orkideene, som blomsteroppbygging, samliv med insekter og sopp, krav til voksested, hybridisering og artsdannelse.

Så gis det en guide til artsomtalen, som gjennomgår artsteksten, bestandsendringer, blomstringstid, status med hensyn til rødliste-/fredningsstatus og kart over hvor den finnes.

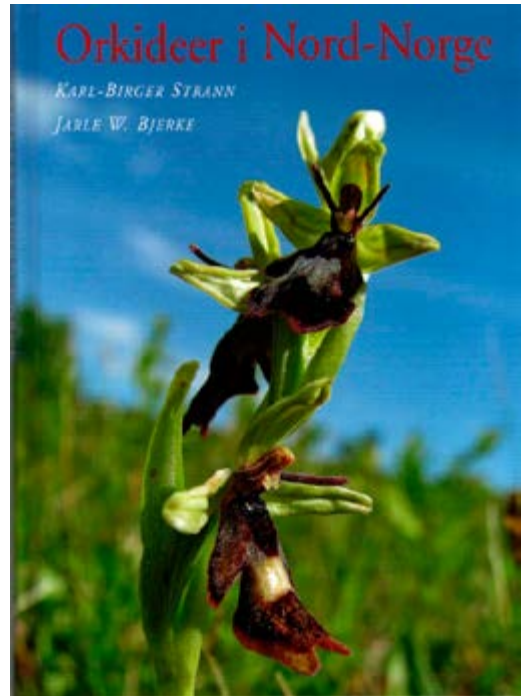
Deretter blir de 27 artene presentert, hver med flere fine fargefotos, og norske, latinske, engelske, finske og svenske navn. Kartet som er laget for hver art er visuelt nydelig og enkelt.

Forfatterne har gjort seg stor flid med listen over *Kilder*. Den inneholder 44 referanser. Forfatterne skal ha ros for å forklare i referansen hvorfor/hvordan den er brukt. En av de mest interessante referanser er til botanikeren Peter Benum, som i 1937 utga en artikkel *Floraen på Karlsøy i Troms*.

Artikkelen gir en detaljert beskrivelse av den usedvanlige rike floraen på Karlsøya, som også omfatter en rekke orkideer.

Boka *ORKIDEER I NORD-NORGE* kan bestille fra: jarle.bjerke@nina.no for kr 230 pluss porto.

Begge bøkene kan også lånes på vårt utmerkede kommunale bibliotek i Tromsø.

Bildet viser Flueblom. Foto Geir-Arne Strann

Svartkurle. Foto Børre Dervo

Gamle Gaskas 50 år

Gamle Gaskashytta har rundet 50 gjestefrie år og fortjener å bli feiret. 15. og 16. august ble det feiring med inviterte gjester. Slik seg hør og bør i ei Covid-tid med de hensyn vi måtte ta.

I løpet av fredagen kom de inviterte gjestene og inntok tunet. Ekstra hyggelig var det at Bernt og Selma deltok i feiringen. De har vært tilsyn på Gamle Gaskas i 26 år. De har stelt pent med jubilanten i årene de har vært tilsyn. De mottok gode ord og en stor takk for alt det flotte arbeidet de har lagt ned på hyttetunet. De var nok primus motorer når hytta feiret 30 års dag.

Flere hadde med telt og noen (i begrenset antall) lå i hyttene. Fredag kveld var det bålning rundt bålgruva der hver og en ordnet seg med grillmat. Det kom litt regn så presenningen kom til nytte. Trivelig stund med gode historier til sen kveld.

Lørdag formiddag hadde alle fått sine oppgaver. Feiringen ble gjort utendørs på den nye plattformen til Nye Gaskashytta, som Magnar og Anne-Julie laget i sommer. Veldig høvelig må jeg si. Siden værmeldingen var regn med sørvestkuling ut på kvelden måtte det lages tak og levegg. I tillegg startet vi feiringen litt tidlig på ettermiddagen for å komme uværet i forkjøpet. Det gikk fint. Vi blei ferdig før det verste været startet.

Meny: Velkomstdrikk, fiskesuppe og kaker og kaffe til dessert. Taler og sang og mange god-ord til jubilanten.

Vi hadde en liten feiring i forkant av denne. 27.-28. juni med tidligere tilsyn på Nye Gaskas, Randi og Ingolf, og på Gamle Gaskas, Selma og Bernt. Dette foregikk på Altevasshytta hvor de inviterte hadde med seg sine bobiler. Nydelig vær og veldig hyg-

Magnar Uvsløkk serverer.

gelig å møte dem. De ga oss mange historier, minner og bilder de har fra turer de hadde i lag til Gaskastunet på alle dugnadene.

Alt i alt har opplevelsen med å feire Gamle Gaskas vært så fin at vi vurderer å gjenta det på 100-års jubileet.

Tekst og foto: Svanhild Dalberg

Jubileumssang for Gamle Gaskas

Melodi: Helene Harefrøken

- 1. Gamle Gaskas har rundet 50 år.
Fin og lekker inn i fjellet står.
Du har stått han av i mye vær og vind, men er
god å ha for oss
som kommer inn.
Ved ute ved inne og klean tørker på en pinne*
- 2. Gamle Gaskas har rundet 50 år.
Selma og Bernt har flidd i mange år.
De har saget ved og snekret ditt og datt,
Ei tørkebu må vi ha for at veden skal bli bra.
Kaldt ute og varmt inne og klean tørke på en
pinne*
- 3. Gamle Gaskas har rundet 50 år.
Ho Selma koker mang en kaffetår.
Alltid gjestfri, godt humør og bare blid.
Mange, mange bløtekaker har det blitt.
Selma baker, Selma steiker og te-vannet til
Bernt det koker.*
- 4. Gamle Gaskas har rundet 50 år.
Vandrerne de kommer noen går.
De må over flere bruer god og sterk.
Bernt han synes is og flom er noe herk
Rekkverk over, stolper under, trippe, trippe over
brua*

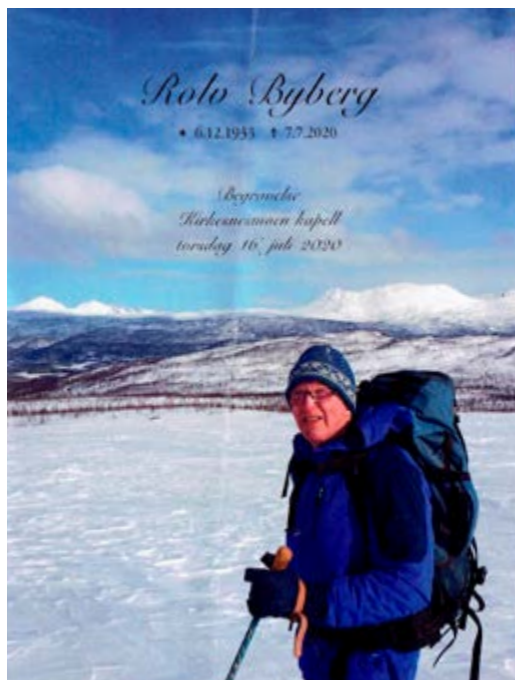
- 5. Gamle Gaskas har rundet 50 år.
Vi håper fortsatt at transporten går.
Mange lang kilometer er det blitt
Båt og scooter, sekk og pulk har dokker slitt
Sola skinner, vinden blåser og mange gode fine
minner.*
- 6. I Gaskasskogen bor en bamsemann,
En dag fikk nesten han potetpanna i brann
Selma blei så fasinert av denne kar'n, at hun
glemte hele
middagen til kaln.
Brun over og brun under og koleramesvart på
snuten*
- 7. Og nå er siste verset helt til slutt
Da sender vi fortjent en stor salutt.
For all jobb og slit som dokker to har hatt, for at
gjester får ei
alletiders natt
Kaldt ute og varmt inne, men vi kan IKKE pinne
finne*

Rolv Byberg

(1933 – 2020) til minne

Rolv var en allsidig mann i Senja turlag. Han var leder, kasserer og pådriver med merkevaren «Senja på langs». Han var turlleder og inspirator. Han spilte på alle strengene, og hjertet hans brant for laget. Det hørte med i Rolvs hverdagsliv å ta et tak for nærmiljøet. Som det ja-mennesket han var, ble det også flere tunge dugnader for TT i indre Troms. Han var ikke inne til alle måltider. «Eg e ikkje kommen til fjells for å kaste bort tida». Den siste dugnaden ble riving av gamle Dærtahytta i et forrykende vintervær. Ved ferdigstilt arbeid inne i Dærtavaggi var han klinkende klar på at her var det slutt. Nå måtte ungdommen overta. Så foretok han det samme ritualet som jeg har vært med på at pilegrimene gjør ute ved Atlanterhavet ved gjennomført pilegrimsrute. Rolv brente alle dugnadsklærne. Andektig og inderlig takk for laget. Her e det over.

Rolv var et lykketreff av en turvenn. Sammen gikk vi tre bl.a fra Abisko til Børgefjell hvor vi ble liggende værfast. For Rolv var det fullstendig bortkasta tid å ligge uvirksom til det løya. «Vi ligg ikkje her når vi har finare fjell heme og dessuten har vi steike god bør tilbake.» Børgefjell og Røyrvik fikk vente. Rolv elsket bratte fjellside og kronglete lier. Med sine 77 år var han da i sitt superess. Det var balansekunst og skiglede. Vi prøvde å bremse han, men møtte døve ører.

Rolv var så rik på kunnskap og på omsorg og alltid i smittende humør. Han var glad i lyrikk, med ordet og replikken i sin makt, og slik satte han spor etter seg i både store og små sosiale lag.

Samværet med Rolv på dugnader og turer er derfor blitt verdifulle minner.

Av Alf Brustad og Jorunn Fleten

Ekstra sikkerhet når man er utenfor mobildekning

Spot/Inreach eller personlig nødpeilesender (PLB)

Av Arnulf Sørum (Styreleder Troms Turlag)

Teksten her er hentet fra et svar fra Tore Wangsfjord som jobber ved hovedredningssentralen Nord-Norge. Han ble utfordret til å vurdere alternativt nødutstyr som finns tilgjengelig (utenfor mobildekning).

«Nødmeldinger fra Spot og Inreach blir sendt til et senter i USA (IERCC) – <https://www.geosresponse.com/index.html>

Der behandles de manuelt og sendes videre til den redningssentral som har ansvar for området senderen befinner seg i.

Det er samme system for Spot og Inreach.

Alternativet til Spot og Inreach er personlig nødpeilesender (PLB) som bruker et helt annet system for deteksjon, lokalisering og varsling (Cospas-Sarsat).

Spot og Inreach har vist seg å være sårbare på 3 punkter:

1: Begrenset dekning, spesielt hvis man er i en trang dal, dyp kløft og lignende og har begrenset utsikt til himmelen/satellitter.

2: Batterikapasitet – mange bruker disse i trackingmodus, samt sender meldinger ofte. Da opplever vi at de går tom for strøm og folk blir meldt savnet pga manglende meldinger/posisjoner.

3: Distribusjon av alarmer. IERCC gjør dette manuelt og vi opplever i blant feilsendinger og derav forsinkelser.

Fordelen med PLB er at HRS vil motta direkte varsel ila 1-2 minutter etter at PLBen er utløst – systemet er helautomatisk.

Ulempen er at en PLB ikke har noen ekstra funksjonalitet – den sender kun nødalarm.

Så når jeg får henvendelser om hva man bør anskaffe er standard-svaret:

Skal den brukes i nød – velg PLB

Må man ha ekstra funksjonalitet velg Inreach/Spot e.l.

Og vil man ha «full pakke» ha med en av hver.

Med noen modeller av Spot/Inreach har man mulighet å kommunisere direkte med hovedredningssentralen. Det er 24/7 varsling på e-post med mailadresse: operations@jrcc-bodoe.no

Etter svaret over fra Tore Wangsfjord har jeg sjekket er par alternative PLB leverandører

Et alternativ er Ocean Signal som leverer PBL1, importør er IEC Telecon Norway <http://www.oceansignal.no/index.php/produkter/rescueme/nodpeiler-plb1>

Et annet alternativ er McMurdo som leverer FASTFIND Ranger, importør er ProNav <https://www.pronav.no/en-plb-er-din-livs-forsikring/>

Innkjøp av en PLB ligger på mellom kr 3500,- og kr 4500,- inkl mva. I tillegg kommer det en årlig avgift på kr 450,- til NKOM. Batteriene varer i 6 – 7 år. Kostandene med å skifte batteri er fort såpass høge at det lønner seg å kjøpe en ny enhet. Jeg tenker at de fleste kjenner til Spot/Inreach og at ikke så mange kjenner til PLB. Begge løsningen er gode alternativer for oss som vandrer i fjellet uten mobildekning,

DNT vurderer nå om vi skal inngå forhandleravtaler med en leverandør eller to.

Smånytt

Beholder kontingentsatsene:

Grunnet redusert medlemstilbud, har TT valgt å beholde kontingentsatsene for 2020 og ikke fulgt prisreguleringa til DNT sentralt for medlemsåret 2021. Vi håper å kunne gjenoppta et fullverdig tilbud til våre medlemmer i løpet av 2021.

DNT vandring Troms:

Turutvalget i Troms Turlag har organisert og invitert til «vanlige turer for vanlige folk» – til forskjell fra de eksempelvis mer alders- og interessebestemte turgruppene DNT ung Troms og DNT fjellsport Troms. Til husbruk har de kalt seg

«Bortovergruppa» – for å vise interessen og nedslagsfeltet til turgruppa som lenge har gjemt seg under navnet Troms Turlag. Nå starter de et nytt turår med nytt navn; DNT vandring Troms, så det skal bli enda lettere å finne fram til den rette turgruppa for likesinnede. Nysgjerrig på om dette er turgruppa for deg? Du finner turene deres på nettsiden <https://troms.dnt.no/turer-og-aktiviteter/> og kan velge bare deres turer ved å trykke på logoen deres.

Siste nytt:

Vi vil minne om å bruke nettsiden vår www.troms.dnt.no aktivt, og spesielt i disse dager hvor Regjeringens retningslinjer og DNT sin smitteverninstruks mot korona-viruset har ført til stadige endringer i alt fra åpningstider og bookingmuligheter til datoer og betingelser for turer og kurs. På våre nettsider finner du alltid siste nytt – og så kan du også finne turinspirasjon!

En fornøyd redaksjon etter møte om Fjellvåken nr. 1- 2021. Fra venstre: Nina, Jorunn og Ellen Marie. Foto: Ellen Marie Ingulfsvann

Forsida: Skitur på Saltfjellet. Foto: Ellen Marie Ingulfsvann

Vi ønsker alle velkommen innom Turlagskontoret til en hyggelig prat

Neste nummer av Fjellvåken kommer ut i juni. Stoff til Fjellvåken nr. 2, 2021 må være hos oss før 10. april.

I redaksjonen Jorunn Mørkved, Nina Cheetham og Ellen Marie Ingulfsvann

- ♦ E-post: troms@dnt.no
- ♦ Hjemmeside: www.troms.dnt.no
- ♦ Nå er vi også på Facebook. Troms Turlag – DNT.
- ♦ Redaksjonen i Fjellvåken ønsker stoff fra Turlagets medlemmer. Manus kan sendes til Turlagets adresse.
- ♦ Adresseendring meldes direkte til Turlagskontoret.

